

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 12. decembra 2019*

„Predhodno odločanje – Dopustnost – Skupna pravila notranjega trga z električno energijo – Direktiva 2009/72/ES – Področje uporabe – Člen 3 – Cilji – Načelo prepovedi diskriminacije – Posebna dajatev, ki se plača od dohodkov subjektov, ki so imetniki dovoljenja za opravljanje dejavnosti v reguliranih sektorjih – Elektroenergetski sektor“

V zadevi C-376/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Najvyšší súd Slovenskej republiky (vrhovno sodišče Slovaške republike) z odločbo z dne 31. maja 2018, ki je na Sodišče prispela 7. junija 2018, v postopku

Slovenské elektrárne a.s.

proti

Úrad pre vybrané hospodárske subjekty, prej Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan, predsednik senata, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič in C. Lycourgos (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: E. Tanchev,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Slovenské elektrárne a.s. R. Prekop, advokát,
- za slovaško vlado B. Ricziová, agentka,
- za Evropsko komisijo R. Lindenthal in O. Beynet, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: slovaščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL 2009, L 211, str. 55).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Slovenské elektrárne a.s. in Úrad pre vybrané hospodárske subjekty, nekdanji Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty (davčni urad za nekatere davčne zavezance, Slovaška, v nadaljevanju: davčni urad) v zvezi z zakonitostjo nacionalne davčne ureditve, ki uvaja posebno dajatev na dohodke podjetij, ki so imetniki dovoljenja za opravljanje dejavnosti v reguliranih sektorjih, kot je sektor dobave električne energije (v nadaljevanju: regulirani subjekti).

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 1, od 3 do 5 in 7 Direktive 2009/72 je navedeno:
 - „(1) Cilj notranjega trga z električno energijo, ki se postopoma uvaja po vsej [Uniji] od leta 1999, je zagotovitev resnične izbire vsem potrošnikom v Evropski uniji, bodisi državljanom bodisi podjetjem, novih poslovnih priložnosti več čezmejnega trgovanja, da bi zagotovili večjo učinkovitost, konkurenčne cene in višje standarde storitev ter prispevati k zanesljivosti oskrbe in trajnosti.
 - [...]
 - (3) Svobode, ki jih Pogodba zagotavlja državljanom Unije – med drugim prosti pretok blaga, svoboda ustanavljanja in svoboda opravljanja storitev – so možne le na popolnoma odprtem trgu, ki vsem potrošnikom omogoča svobodno izbiro dobaviteljev, vsem dobaviteljem pa, da svoje proizvode svobodno dobavljajo svojim odjemalcem.
 - (4) [...] Predvsem še ni nediskriminatornega dostopa do omrežja in enako učinkovite ravni regulativnega nadzora v vseh državah članicah.
 - (5) Zanesljiva oskrba z električno energijo je ključnega pomena za razvoj evropske družbe, za izvajanje trajnostne politike o podnebnih spremembah in za spodbujanje konkurence na notranjem trgu.
 - [...]
 - (7) Komisija je v Sporočilu [Evropskemu svetu in Evropskemu parlamentu (COM(2007) 1 final)] z dne 10. januarja 2007 z naslovom ‚Energetska politika za Evropo‘ poudarila pomen vzpostavitve notranjega trga z električno energijo in zagotavljanja enakovrednih pogojev za vsa elektroenergetska podjetja, ustanovljena v [Uniji]. [...]“
- 4 Člen 1 te direktive, ki ureja vsebino in področje uporabe te direktive, določa:

„Ta direktiva določa skupna pravila za proizvodnjo, prenos, distribucijo in dobavo električne energije, ki vključujejo določbe za varstvo potrošnikov, namenjena pa so izboljšanju in integraciji konkurenčnih trgov z električno energijo v [Uniji]. Določa pravila glede organiziranja in delovanja elektroenergetskega

sektorja, odprt dostop do trga, merila in postopke, ki se uporabljajo pri javnih razpisih in izdaji energetskih dovoljenj ter obratovanju sistemov. Določa tudi obveznosti glede univerzalnih storitev in pravice odjemalcev električne energije ter pojasnjuje obveznosti glede konkurence.“

- 5 Člen 3 navedene direktive, naslovljen „Obveznosti javnih storitev in varstvo odjemalcev“, določa:

„1. Države članice na podlagi svoje institucionalne organiziranosti in ob ustreznem upoštevanju načela subsidiarnosti zagotavljajo, da elektroenergetska podjetja brez poseganja v odstavek 2 delujejo skladno z načeli te direktive z namenom oblikovanja konkurenčnega, zanesljivega in z okoljskega vidika trajnega trga z električno energijo ter teh podjetij ne diskriminirajo glede pravic ali obveznosti.

2. Ob popolnem upoštevanju ustreznih določb Pogodbe, zlasti člena 86 Pogodbe, lahko države članice v splošnem gospodarskem interesu naložijo podjetjem, ki delujejo v elektroenergetskem sektorju, obveznosti javnih storitev, ki se lahko nanašajo na zanesljivost, vključno z zanesljivostjo oskrbe, na rednost, kakovost in ceno oskrbe in na varovanje okolja, ki vključuje učinkovito rabo energije, energije iz obnovljivih virov in varstvo podnebja. Take obveznosti so jasno določene, pregledne, nediskriminatorne in preverljive ter elektroenergetskim podjetjem v [Uniji] zagotavljajo enak dostop do nacionalnih potrošnikov. [...]

3. Države članice zagotovijo, da vsi gospodinjski odjemalci in, kjer po mnenju držav članice to ustreza, mala podjetja [...] uživajo univerzalne storitve, to je pravico do oskrbe na njihovem območju z električno energijo določene kakovosti po razumnih, lahko in jasno primerljivih ter preglednih in nediskriminatornih cenah. Da bi države članice zagotovile ponudbo univerzalnih storitev, lahko imenujejo dobavitelja zadnje instance. [...]

[...]

10. Države članice izvajajo ukrepe za izpolnitev ciljev glede socialne in gospodarske kohezije, varstva okolja, ki vključujejo ukrepe za energetske učinkovitost/uravnavanje povpraševanja in sredstva za boj proti spremembam podnebja, in zanesljivosti oskrbe, ko je to primerno. Takšni ukrepi lahko zlasti vključujejo zagotavljanje zadostnih gospodarskih spodbud z uporabo, kjer je to ustrezno, vseh obstoječih nacionalnih orodij in orodij [Unije] za vzdrževanje in izgradnjo potrebne omrežne infrastrukture, skupaj z zmogljivostmi za medsebojno povezovanje.

[...]“

Slovaško pravo

- 6 Zákon č. 235/2012 Z.z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (zakon št. 235/2012 o uvedbi posebne dajatve na dohodke podjetij, ustvarjene v reguliranih sektorjih, ki spreminja in dopolnjuje nekatere zakone v različici, ki se uporablja v sporu o glavni stvari) z dne 26. julija 2012 (št. 60/2012 Z. z.; v nadaljevanju: zakon št. 235/2012) uvaja posebno davčno dajatev na dohodke nekaterih subjektov, ki opravljajo svoje dejavnosti v reguliranih sektorjih, kot je elektroenergetski sektor (v nadaljevanju: posebna dajatev).
- 7 Iz spisa, predloženega Sodišču, izhaja, da je v skladu z obrazložitvenim memorandumom tega zakona njegov cilj „poskrbeti za pravičnejšo porazdelitev prizadevanj za boj proti gospodarski krizi, prav tako pa zagotoviti učinkovito rabo virov za pospešitev gospodarske rasti in tako omogočiti izboljšanje osnove za pobiranje prihodkov javnih financ“.

8 Člen 3(1), (3) in (4) navedenega zakona določa:

„1. Reguliran subjekt je vsak subjekt ali poslovna enota tujega subjekta, ki

(a) ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti na področju:

1. energetike na podlagi dovoljenja, ki ga je izdal Úrad pre reguláciu sieťových odvetví [(regulativni organ za omrežne dejavnosti, Slovaška)] v skladu s posebnimi predpisi [...];

[...]

11. iz točk od 1 do 10 na podlagi dovoljenja, izdanega v drugi državi članici Evropske unije [ali] v državi pogodbenici Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in [...]

(b) načrtuje, da bo v obračunskem letu, v katerem je pridobil dovoljenje za opravljanje dejavnosti na področju iz točke (a), za opravljanje dejavnosti na področju iz točke (a) dosegel vsaj 50 odstotkov vseh svojih dohodkov v tem obračunskem letu. [...]

[...]

3. Subjekt ali poslovna enota tujega subjekta, ki ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti iz odstavka 1(a), je reguliran subjekt za vsa obdobja izterljivosti obračunskega leta, med katerim njegov dohodek od dejavnosti na področju iz odstavka 1(a), doseže najmanj 50 odstotkov vseh njegovih dohodkov za zadevno obračunsko leto, tudi če ni predvidel, da bo dohodek od dejavnosti na področju iz odstavka 1(a) za zadevno obračunsko leto dosegel najmanj 50 odstotkov vseh njegovih dohodkov za zadevno obračunsko leto, ali če dohodek od dejavnosti na področju iz odstavka 1(a) med obračunskim letom iz člena 13(1) ne bo dosegel vsaj 50 odstotkov vseh njegovih dohodkov za zadevno obračunsko leto; regulirani subjekt mora o tem obvestiti davčno upravo najkasneje v roku, ki je določen za predložitev obračuna davka od dohodkov pravnih oseb.

4. Subjekt ali poslovna enota tujega subjekta, ki je postala reguliran subjekt, ne izgubi tega statusa, niti če njegov dohodek od dejavnosti na področju iz odstavka 1(a) v obračunskem letu, v katerem je pridobil dovoljenje za opravljanje dejavnosti iz odstavka 1(a), ne doseže 50 odstotkov vseh njegovih dohodkov v zadevnem obračunskem letu.“

9 Člen 12(6) istega zakona določa:

„Plačilo dajatve ne upravičuje povišanja regulirane cene, ki je določena s posebnimi določbami [...], pobrana dajatev pa ne pomeni stroška, ki bi se lahko upošteval pri izračunu regulirane cene.“

10 Člen 13(1) zakona št. 235/2012 določa:

„Subjekt ali poslovna enota tujega subjekta, ki ima od 1. septembra 2012 dovoljenje za opravljanje dejavnosti iz člena 3(1)(a) in katerega dohodki od te dejavnosti so v obračunskem letu pred začetkom veljavnosti tega zakona dosegli najmanj 50 odstotkov vseh dohodkov v zadevnem obračunskem letu, je reguliran subjekt v smislu tega zakona. Ta regulirani subjekt mora plačati dajatev od trenutka, ko slednja postane izterljiva oziroma od septembra 2012, če je poslovni izid iz obračunskega obdobja pred začetkom veljavnosti tega zakona dosegel vsaj znesek osnove dajatve iz člena 4(2). Kot obračunsko leto je mišljeno obračunsko leto neposredno pred letom, v katerem je začel veljati ta zakon, v katerem je nastala obveznost sestaviti izkaz finančnega položaja in tega prikazati v obračunu davka od dohodkov pravnih oseb [...] pred začetkom veljavnosti tega zakona. [...]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 11 Družba Slovenské elektrárne je reguliran slovaški subjekt, ki dobavlja električno energijo in ima za to dovoljenje, ki ga je izdal regulativni organ za omrežne dejavnosti (v nadaljevanju: dovoljenje).
- 12 Davčni urad je na podlagi zakona št. 235/2012 izdal odločbo o odmeri davka v višini 11.298.797,52 EUR iz naslova obveznih dajatev, med katerimi je posebna dajatev, ki jih ta družba dolguje za davčno leto 2015.
- 13 Družba Slovenské elektrárne je izpodbijala to odmerno odločbo pred Krajský súd v Bratislave (okrožno sodišče v Bratislavi, Slovaška), zlasti zato, ker naj nacionalna ureditev, na podlagi katere je bila navedena odločba sprejeta, ne bi bila v skladu s pravom Unije. Davčna uprava je v odgovoru med drugim poudarila, da je iz obrazložitvenega memoranduma zakona št. 235/2012 razvidno, da je njegov namen poskrbeti za pravično in stroškovno učinkovito porazdelitev prizadevanj za boj proti gospodarski krizi, zaustaviti povečanje javno finančnega primanjkljaja tako, da ta ne bi presegal praga 3 odstotkov bruto domačega proizvoda, in doseči, da bi podjetja, ki delujejo v sektorjih regulirane dejavnosti, sodelovala pri izboljšanju stanja javnih financ.
- 14 Krajský súd v Bratislave (okrožno sodišče v Bratislavi) je s sodbo z dne 9. februarja 2017 to odmerno odločbo odpravilo, zlasti zato, ker davčni urad ni pravno zadostno upošteval očitka družbe Slovenské elektrárne v zvezi z neskladnostjo nacionalne ureditve s pravom Unije.
- 15 Predložitveno sodišče, Najvyšší súd Slovenskej republiky (vrhovno sodišče Slovaške republike), ki odloča o kasacijski pritožbi zoper to sodbo, se sprašuje o združljivosti posebne dajatve z Direktivo 2009/72.
- 16 V zvezi s tem iz predloga za sprejetje predhodne odločbe in iz pisnih stališč, predloženih Sodišču, izhaja, da se ta dajatev uporablja za regulirane subjekte, kot so med drugim dobavitelji električne energije, ki so imetniki dovoljenja in ki imajo oziroma pričakujejo, da bodo imeli od regulirane dejavnosti, ki jo opravljajo, vsaj 50 odstotkov vseh svojih dohodkov. Med regulirane subjekte spadajo tako subjekti, ki so davčni rezidenti na Slovaškem (v nadaljevanju: nacionalni regulirani subjekti), kot regulirani subjekti, ki so davčni rezidenti v tujini (v nadaljevanju: tuji regulirani subjekti), pri čemer ta druga kategorija vključuje tiste regulirane subjekte s sedežem v tujini, ki imajo dovoljenje na podlagi dovoljenja za opravljanje dejavnosti, ki je bilo tem subjektom izdano v njihovi državi izvora (tako imenovano dovoljenje „potni list“). Medtem ko naj bi za prve veljala posebna dajatev na dohodke iz njihovih dejavnosti, ki jih opravljajo tako na Slovaškem kot v tujini, naj bi bili drugi zavezanci le glede dohodkov iz njihovih dejavnosti v tej državi članici. Vendar naj bi bil vsak regulirani subjekt dolžan plačati posebno dajatev za vsako poslovno leto, le če njegov poslovni izid za zadevno poslovno leto doseže znesek najmanj 3.000.000 EUR.
- 17 Predložitveno sodišče se na prvem mestu sprašuje, ali posebna dajatev krši cilj, ki mu sledi Direktiva 2009/72, saj ovira razvoj popolnoma konkurenčnega trga z električno energijo. Prvič, ta dajatev naj bi namreč posegala v svobodo zadevnih reguliranih subjektov do prostega določanja popolnoma konkurenčnih cen za dobavo električne energije na tujih trgih in naj bi torej vplivala na konkurenco na teh trgih. Drugič, navedena dajatev naj ne bi bremenila samo dohodkov zadevnih reguliranih subjektov iz regulirane dejavnosti, za katero je bilo tem subjektom izdano dovoljenje, ampak tudi dohodke, ki jih ti subjekti ustvarijo iz drugih dejavnosti. Zato naj bi ta dajatev lahko odvrčala nove ponudnike od vstopa na slovaški in tuji trg dobave električne energije. Tretjič, posebna dajatev bi lahko vplivala na konkurenčnost nacionalnih reguliranih subjektov na tujih trgih, saj naj bi ti – v nasprotju s tujimi reguliranimi subjekti – morali plačati to dajatev iz naslova dohodkov iz dejavnosti, ki jih opravljajo na teh trgih. Predložitveno sodišče nazadnje poudarja, da se regulirani subjekt lahko izogne navedeni dajatvi le tako, da prosi za preklic svojega dovoljenja.

- 18 Na drugem mestu se predložitveno sodišče sprašuje, ali lahko posebna dajatev spada med ukrepe, ki jih države članice lahko sprejmejo na podlagi člena 3(2), (3) in (10) Direktive 2009/72, in to tudi če ta dajatev ni sredstvo za boj proti podnebnim spremembam ali ne služi zagotavljanju oskrbe z električno energijo, niti se z njo ne uresničuje noben drug cilj iz te direktive. Poleg tega, čeprav je po mnenju tega sodišča mogoče priznati, da se z navedeno dajatvijo sledi cilju ekonomske in socialne kohezije, naj bi še vedno obstajali dvomi glede sorazmernosti te dajatve v smislu navedene direktive, ker ta dajatev, prvič, bremeni dohodke nacionalnih reguliranih subjektov iz njihovih dejavnosti, tudi tistih, ki se opravljajo v tujini, drugič, se uporablja za regulirane subjekte zgolj zato, ker so imetniki dovoljenja, in tretjič, zakon št. 235/2012 o uvedbi posebne dajatve izključuje možnost zadevnega subjekta, da znesek te dajatve prevale na končnega odjemalca.
- 19 Na tretjem mestu se predložitveno sodišče sprašuje o združljivosti zakona št. 235/2012 z zahtevo po preglednosti, načelom prepovedi diskriminacije in načelom enakega dostopa elektroenergetskih podjetij v Uniji do nacionalnih potrošnikov, na katere se nanaša člen 3 Direktive 2009/72. V zvezi s tem navedeno sodišče poudarja, da ni mogoče preveriti, ali je s posebno dajatvijo mogoče izpolniti cilj, ki se mu sledi z zakonom št. 235/2012, in ali je za to potrebna njena uporaba brez časovne omejitve. Poleg tega se navedeno sodišče sprašuje, ali je s tem zakonom kršeno načelo prepovedi diskriminacije, ker so nacionalni regulirani subjekti obdavčeni na podlagi širše osnove kot tuji regulirani subjekti.
- 20 V teh okoliščinah je Najvyšší súd Slovenskej republiky (vrhovno sodišče Slovaške republike) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je treba Direktivo [2009/72] razlagati tako, da je z namenom te direktive in zlasti s členom 3 te direktive v nasprotju nacionalna pravna ureditev, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki uvaja poseben ukrep, to je obvezno dajatev za regulirane subjekte, vključno z imetniki dovoljenj za dobavo električne energije, ki jih je izdal pristojni regulativni organ zadevne države članice [...], ki se določa glede na poslovni izid, dosežen na nacionalni ravni in z opravljanjem dejavnosti v tujini, glede na to, da gre za dajatev, ki:
- (i) vpliva na svobodo reguliranih subjektov na področju določanja konkurenčnih cen za dobavo električne energije na tujih trgih in posledično tudi na njihovo konkurenčnost na zadevnih trgih;
 - (ii) zmanjšuje konkurenčnost reguliranih subjektov v primerjavi s tujimi dobavitelji električne energije, ki poslujejo na slovaškem trgu, če oboji dobavljajo električno energijo tudi na določenem tujem trgu, saj za dobavljanje električne energije na tujih trgih tuj dobavitelj ni podvržen zadevnemu obvezni dajatvi;
 - (iii) odvrča vstop novih konkurentov na slovaški in tuje trge dobave električne energije, saj bi se zadevna obvezna dajatev obračunala tudi od dohodkov od njihove neregulirane dejavnosti, torej tudi za obdobje, za katero so sicer dobili dovoljenje za dobavljanje električne energije, vendar so dohodki od te dejavnosti enaki nič;
 - (iv) lahko spodbudi slovaške regulirane subjekte, da zaprosijo regulativni organ, oziroma tuje dobavitelje električne energije, da zaprosijo regulativni organ njihove države, ki je izdal dovoljenje, za preklic dovoljenja za dobavo električne energije, saj je to edina možnost, da se izognejo plačilu zadevne dajatve tudi od prihodkov iz njihovih drugih dejavnosti, in da se znebijo statusa reguliranega subjekta po sporni ureditvi?
2. Ali je treba [Direktivo 2009/72] razlagati tako, da med ukrepe, ki jih država članica v skladu s [to direktivo] lahko sprejme, čeprav so v nasprotju s ciljem, ki mu sledi ta direktiva, ne spada poseben ukrep, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, ki določa plačilo obvezne dajatve za regulirane subjekte, vključno z imetniki dovoljenj za dobavo električne energije, ki jih je izdal pristojni urad, ki se odmerja glede na njihov poslovni izid, dosežen na nacionalni ravni in z opravljanjem dejavnosti v tujini, ob upoštevanju, da zadevni ukrep ni orodje za boj proti podnebnim spremembam, ne služi zagotavljanju preskrbe z električno energijo in ne uresničuje nobenega drugega cilja iz [Direktive 2009/72]?

3. Ali je treba [Direktivo 2009/72] razlagati tako, da nacionalna ureditev, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki uvaja poseben ukrep, to je obvezna dajatev za regulirane subjekte – vključno z imetniki dovoljenj za dobavo električne energije, ki jih je izdal pristojen urad – ki se odmerja glede na njihov poslovni izid, dosežen na nacionalni ravni in z opravljanjem dejavnosti v tujini, ni v skladu z načeli preglednosti, prepovedi diskriminacije in enakega dostopa do potrošnikov iz člena 3 navedene direktive, ker se, kadar gre za reguliran subjekt, obračuna tudi od dohodkov (iz naslova dobave električne energije ali druge dejavnosti) iz tujine, medtem ko se za imetnika ‚uvoženega‘ dovoljenja za dobavo električne energije, ki ga je izdal pristojni organ v izvorni državi članici, obračuna izključno od dohodkov, pridobljenih na Slovaškem?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Dopustnost

- 21 Slovaška vlada in Evropska komisija izpodbijata dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe.
- 22 Ta vlada v bistvu trdi, da predložitveno sodišče ne opredeljuje dovolj natančno dejanskega in pravnega okvira in ne navaja konkretnih razlogov, iz katerih se sprašuje o razlagi prava Unije.
- 23 Poleg tega Komisija meni, da Direktiva 2009/72 ni upoštevana za odgovor na postavljena vprašanja in da torej njena razlaga ni potrebna za rešitev spora o glavni stvari. V zvezi s tem ta institucija poudarja, da se posebna dajatev nanaša na regulirane subjekte ne samo v energetske sektorju, ampak tudi v drugih sektorjih. Zato naj se ta dajatev ne bi uporabljala za dobavo električne energije, temveč naj bi bremenila celotni izkaz poslovnega izida zadevnega subjekta. Poleg tega naj navedena dajatev ne bi pomenila ukrepa, katerega namen je urediti dejavnosti dobaviteljev električne energije, temveč naj bi predstavljala splošni davčni ukrep, ki prispeva k državnemu proračunu.
- 24 V zvezi s tem je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalno sodišče postavi v pravnem in dejanskem okviru, ki ga to opredeli v okviru lastne odgovornosti in katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko zavrne odločanje o predlogu nacionalnega sodišča, samo če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja dalo koristne odgovore in da bi razumelo razloge, iz katerih nacionalno sodišče meni, da za odločitev o sporu, ki poteka pred njim, potrebuje odgovore na ta vprašanja (sodba z dne 5. septembra 2019, Pohotovost, C-331/18, EU:C:2019:665, točka 36 in navedena sodna praksa).
- 25 Ker je predložitvena odločba podlaga za postopek predhodnega odločanja pred Sodiščem na podlagi člena 267 PDEU, je nujno, da nacionalno sodišče v tej odločbi pojasni dejanski in pravni okvir, v katerega spada spor o glavni stvari, in vsaj minimalno pojasni razloge, iz katerih je izbralo določbe prava Unije, katerih razlago zahteva, ter zvezo, ki jo je ugotovilo med temi določbami in nacionalno zakonodajo, ki se uporablja v sporu pred njim. Te kumulativne zahteve v zvezi z vsebino predloga za sprejetje predhodne odločbe so izrecno določene v členu 94 Poslovnika Sodišča (glej v tem smislu sodbo z dne 9. marca 2017, Milkova, C-406/15, EU:C:2017:198, točki 72 in 73 ter navedena sodna praksa).
- 26 Na prvem mestu je treba v zvezi z zahtevo iz člena 94(a) Poslovnika, da predložitveno sodišče navede predmet spora in upoštevana dejstva, ugotoviti, da je v obravnavanem primeru v predlogu za sprejetje predhodne odločbe navedeno, da se spor o glavni stvari nanaša na zakonitost odločbe o odmeri

dajatve, ki je bila izdana družbi Slovenské elektrárne, zlasti zato, ker naj nacionalna ureditev, na podlagi katere je bila ta odločba sprejeta, ne bi bila v skladu z Direktivo 2009/72. V zvezi s tem predložitveno sodišče navaja potrebna pojasnila v zvezi z upoštevnimi dejstvi tega spora.

- 27 Na drugem mestu je treba poudariti, da navedeni predlog v skladu z zahtevo iz člena 94(b) Poslovnika vsebuje vsebino nacionalnih določb, ki naj bi se uporabile v obravnavani zadevi, in sicer tistih, ki jih določa zakon št. 235/2012.
- 28 Na tretjem mestu je treba v zvezi z zahtevo iz člena 94(c) Poslovnika, ki se nanaša, prvič, na razloge, ki so predložitvenemu sodišču vzbudili dvom glede razlage Direktive 2009/72, in drugič, na zvezo, ki po mnenju predložitvenega sodišča obstaja med to direktivo in nacionalno zakonodajo, ki jo je treba uporabiti v sporu o glavni stvari, ugotoviti, da predložitveno sodišče navaja lastne preudarke v zvezi z vprašanji, ki jih ima glede razlage te direktive, zlasti člena 3, od (1) do (3) in (10), te direktive, ter glede zveze, ki jo je ugotovilo med temi določbami in navedeno nacionalno zakonodajo. Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe namreč izhaja, da se to sodišče v bistvu sprašuje, ali zakon št. 235/2012, ki nalaga posebno dajatev, spoštuje obveznosti in načela iz teh določb prava Unije.
- 29 Nazadnje, v zvezi s trditvami Komisije, zadostuje spomniti, da kadar ni očitno, da razlaga določbe prava Unije ni v nikakršni zvezi z dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari, se ugovor v zvezi z neuporabo te določbe v postopku v glavni stvari ne nanaša na dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe, ampak na vsebino postavljenih vprašanj (glej v tem smislu sodbo z dne 4. julija 2019, Kirschstein, C-393/17, EU:C:2019:563, točka 28).
- 30 Iz zgornjih ugotovitev tako izhaja, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

Vsebinska presoja

- 31 Predložitveno sodišče z vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo 2009/72 in zlasti člen 3, od (1) do (3) in (10), te direktive ter načelo prepovedi diskriminacije razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, s katero je uvedena posebna dajatev na dohodke iz naslova dejavnosti, ki jih na nacionalni ravni in v tujini opravljajo podjetja, ki na podlagi dovoljenja, ki ga izda javni organ, delujejo v različnih sektorjih reguliranih dejavnosti, vključno s podjetji, ki so imetniki dovoljenja za dobavo električne energije, ki ga izda pristojni nacionalni regulativni organ.
- 32 V zvezi s tem je treba poudariti, da iz uvodnih izjav od 3 do 5 in 7 Direktive 2009/72 izhaja, da je njen cilj zlasti vzpostavitev odprtega in konkurenčnega notranjega trga z električno energijo, ki potrošnikom omogoča svobodno izbiro dobaviteljev, dobaviteljem pa, da svoje proizvode svobodno dobavljajo svojim odjemalcem, zagotavljanje enakovrednih pogojev na tem trgu ter zagotovitev zanesljive oskrbe in boj proti podnebnim spremembam.
- 33 Tako v skladu s členom 1 te direktive ta določa skupna pravila za proizvodnjo, prenos, distribucijo in dobavo električne energije, ter določbe za varstvo potrošnikov, z namenom izboljšanja in integracije konkurenčnih trgov z električno energijo v Uniji. Navedena direktiva določa pravila glede organiziranja in delovanja elektroenergetskega sektorja, odprt dostop do trga, merila in postopke, ki se uporabljajo pri javnih razpisih in izdaji energetske dovoljenja ter obratovanju sistemov. Določa tudi obveznosti glede univerzalnih storitev in pravice odjemalcev električne energije ter pojasnjuje obveznosti glede konkurence.

- 34 V skladu s členom 3(1) Direktive 2009/72 države članice na podlagi svoje institucionalne organiziranosti in ob ustreznem upoštevanju načela subsidiarnosti zagotavljajo, da elektroenergetska podjetja brez poseganja v odstavek 2 tega člena delujejo v skladu z načeli te direktive z namenom oblikovanja konkurenčnega, zanesljivega in z okoljskega vidika trajnega trga z električno energijo ter teh podjetij ne diskriminirajo glede pravic ali obveznosti.
- 35 Poleg tega je namen člena 3(2), (3) in (10), Direktive 2009/72 v bistvu določiti okvir za obveznosti javne službe, univerzalne storitve ter ukrepe na področju ekonomske in socialne kohezije in varstva okolja, ki jih države članice lahko naložijo podjetjem v elektroenergetskem sektorju.
- 36 V zvezi z načelom prepovedi diskriminacije, ki je sestavni del splošnih načel prava Unije, iz sodne prakse Sodišča izhaja, da ga mora upoštevati nacionalna ureditev, ki spada na področje uporabe prava Unije ali s katero se to pravo izvaja (glej v tem smislu sodbo z dne 7. novembra 2019, UNESA in drugi, od C-80/18 do C-83/18, EU:C:2019:934, točka 47 ter navedena sodna praksa).
- 37 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, s pridržkom preveritev, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, da glede na informacije v predlogu za sprejetje predhodne odločbe in v spisu, predloženem Sodišču, ter kot je navedla slovaška vlada v pisnem stališču, namen zakona št. 235/2012, s katerim je uvedena posebna dajatev, ni niti določiti okvir dobave električne energije, niti določiti podrobna pravila glede organiziranja in delovanja trga z električno energijo, niti opredeliti pravice potrošnikov na tem področju, niti razjasniti obveznosti na področju konkurence.
- 38 Nasprotno, iz elementov v predložitveni odločbi in iz pisnih stališč, predloženih Sodišču, izhaja, da ima posebna dajatev, ki je bila uvedena s tem zakonom, naravo splošnega davčnega ukrepa in, natančneje, neposrednega davka na celotni dohodek podjetij, ki delujejo v gospodarskih sektorjih, na katere se ta dajatev nanaša. Glede na te elemente namreč ta dajatev, prvič, v skladu z obrazložitvenim memorandumom zakona št. 235/2012 sledi proračunskemu cilju z namenom zaustavitve povečanja javno finančnega primanjkljaja in boja proti gospodarski krizi, drugič, se uporablja za podjetja, ki delujejo v sektorjih regulirane dejavnosti, torej ne samo v energetskega sektorju, temveč tudi v številnih drugih gospodarskih sektorjih, in tretjič, se ne uporablja za dobavo električne energije, ampak bremeni celotni izkaz poslovnega izida zadevnega reguliranega subjekta.
- 39 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je cilj Direktive 2009/72 vzpostavitev notranjega trga z električno energijo, zato je zakonodajalec Unije za sprejetje ukrepov za približevanje zakonov in drugih predpisov držav članic pri vzpostavljanju in delovanju notranjega trga uporabil redni zakonodajni postopek, kot je bil določen v členu 95(1) ES (sodba z dne 7. novembra 2019, UNESA in drugi, od C-80/18 do C-83/18, EU:C:2019:934, točka 49).
- 40 Vendar se v skladu s členom 95(2) ES odstavek 1 tega člena ni uporabljal za davčne določbe (sodba z dne 7. novembra 2019, UNESA in drugi, od C-80/18 do C-83/18, EU:C:2019:934, točka 50).
- 41 Iz tega sledi, da Direktiva 2009/72 ni ukrep za približevanje davčnih določb držav članic, zato se njene določbe in zlasti njen člen 3, od (1) do (3) in (10), ne uporabljajo za nacionalno ureditev, kakršna je v postopku v glavni stvari, ki uvaža posebno dajatev na dohodke podjetij, za katera se uporablja ta ureditev (glej po analogiji sodbo z dne 7. novembra 2019, UNESA in drugi, od C-80/18 do C-83/18, EU:C:2019:934, točka 51).
- 42 Ker je Direktiva 2009/72 edini akt prava Unije, za katerega razlago prosi predložitveno sodišče, in ker iz spisa, predloženega Sodišču, ni razvidno, da bi bilo treba za spor o glavni stvari uporabiti drugo določbo prava Unije, je treba ugotoviti, da Sodišče v skladu s sodno prakso iz točke 36 te sodbe ne more preučiti posebne dajatve glede na načelo prepovedi diskriminacije.

- 43 Iz vseh zgornjih ugotovitev torej izhaja, da je treba Direktivo 2009/72 in zlasti člen 3, od (1) do (3) in (10), te direktive razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, s katero je uvedena posebna dajatev na dohodke iz naslova dejavnosti, ki jih na nacionalni ravni in v tujini opravljajo podjetja, ki na podlagi dovoljenja, ki ga izda javni organ, delujejo v različnih sektorjih reguliranih dejavnosti, vključno s podjetji, ki so imetniki dovoljenja za dobavo električne energije, ki ga izda pristojni nacionalni regulativni organ.

Stroški

- 44 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Direktivo 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES ter zlasti njen člen 3, od (1) do (3) in (10), je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, s katero je uvedena posebna dajatev na dohodke iz naslova dejavnosti, ki jih na nacionalni ravni in v tujini opravljajo podjetja, ki na podlagi dovoljenja, ki ga izda javni organ, delujejo v različnih sektorjih reguliranih dejavnosti, vključno s podjetji, ki so imetniki dovoljenja za dobavo električne energije, ki ga izda pristojni nacionalni regulativni organ.

Podpisi